

BPW.574.3.2014.NK

**Pan
Zbigniew Ziobro
Minister Sprawiedliwości
Al. Ujazdowskie 11
00-950 Warszawa**

Szanowny Panie Ministrze

Wśród zagadnień podejmowanych w ostatnim czasie przez Rzecznika Praw Obywatelskich znalazł się problem braku odpowiedniej regulacji prawnej warunków transportowania nieletnich do szpitali psychiatrycznych i innych zakładów leczniczych, skierowanych tam na podstawie orzeczeń sądu.

Obowiązujące przepisy nie regulują dostatecznie tej kwestii. Częstkowa regulacja, zawarta w § 7 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 20 kwietnia 2005 r. w sprawie szczegółowych zasad kierowania, przyjmowania, przenoszenia, zwalniania i pobytu nieletnich w publicznych zakładach opieki zdrowotnej (tekst jedn. Dz. U. z 2018 r., poz. 1928), dotyczy jedynie wykonania prawomocnie orzeczonego środka leczniczego (art. 12 u.p.n.), nie obejmuje zaś wszelkich pobytów tymczasowych (np. badanie stanu zdrowia psychicznego nieletniego połączone z obserwacją w podmiocie leczniczym niebędącym przedsiębiorcą – art. 25a ust. 2 u.p.n., zastosowanie środka leczniczego z art. 12 u.p.n. w trybie zabezpieczenia na czas postępowania, jako środka tymczasowego – art. 26 u.p.n.). Ponadto regulacja ta ogranicza się do wskazania podmiotów zobowiązanych do zorganizowania transportu. Nie określa natomiast warunków transportowania, w szczególności rodzaju środka transportu, konieczności dostosowania go do stanu zdrowia nieletniego, nie gwarantuje także nieletnim obecności podczas podróży ich opiekunów prawnych lub personelu medycznego. Wyłącznie od woli i możliwości osób organizujących transport zależy więc, w jakich warunkach nieletni zostanie przewieziony do zakładu leczniczego.

W praktyce może to prowadzić do naruszenia praw nieletnich, czego obrazem może być skarga złożona do Rzecznika Praw Obywatelskich przez opiekunkę prawną nieletniej, która będąc osobą niepełnosprawną intelektualnie i cierpiącą na zaburzenia psychiczne, została

dowieziona do szpitala odległego od swego miejsca pobytu o 400 km radiowozem policyjnym, w asyście trzech umundurowanych funkcjonariuszy, bez obecności opiekuna, co było dla niej traumatycznym przeżyciem.

Dane statystyczne uzyskane przez Rzecznika z Ministerstwa Zdrowia za rok 2017 wskazują na różnorodność rozwiązań przyjmowanych w placówkach leczniczych w tym zakresie. W niemal połowie z nich transport odbył się pojazdem policyjnym. W jednym ze szpitali, na 119 dowiezionych do niego nieletnich, aż 50 przybyło tym właśnie środkiem transportu. Tylko w przypadku czterech placówek nieletni zostali dowiezieni do nich transportem sanitarnym.

Nie trzeba dowodzić, że nieletni, których sąd skierował do szpitala psychiatrycznego lub innego zakładu leczniczego, znajdują się w sytuacji wymagającej szczególnej opieki, nie tylko ze względu na swój wiek, lecz także stan zdrowia, zwłaszcza psychicznego. Zapewnienie im odpowiednich warunków transportu jest obowiązkiem władz publicznych, gdyż przejmują one odpowiedzialność za nieletniego (transport do placówki leczniczej w sytuacjach uregulowanych w u.p.n. nie ma charakteru dobrowolnego, lecz następuje w wykonaniu orzeczenia organu władzy publicznej).

W związku z tym Rzecznik Praw Obywatelskich przedstawił problem braku niezbędnej regulacji prawnej Ministrowi Zdrowia, wskazując na istnienie w art. 82 u.p.n. delegacji ustawowej do spójnego, całościowego uregulowania w drodze rozporządzenia warunków transportowania nieletnich do szpitali psychiatrycznych i innych zakładów leczniczych. W odpowiedzi (pismo z dnia 27 listopada 2017 r.) Minister Zdrowia wyraził opinię, iż kwestie te powinny zostać uregulowane ustawowo oraz wskazał na prace prowadzone nad nowelizacją u.p.n. przez Zespół do przeprowadzenia analizy dotychczasowych regulacji prawnych w zakresie postępowania w sprawach nieletnich, dostosowania tych regulacji do obowiązujących obecnie standardów i wypracowania nowych rozwiązań prawnych, powołany zarządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 marca 2017 r. (Dz. Urz. MS z 2017 r., poz. 124).

W związku z powyższym, na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2018 r., poz. 2179) zwracam się do Pana Ministra z uprzejmą prośbą o udzielenie informacji, czy problematyka warunków transportowania nieletnich do szpitali psychiatrycznych i innych zakładów leczniczych, skierowanych tam na podstawie orzeczeń sądu, była przedmiotem prac ww. Zespołu, jeśli tak – na jakim etapie znajdują się prace legislacyjne.

Z poważaniem